

СТАНОВИЩЕ

От: Доц. д-р Петя Иванова Тонева

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Професионално направление 3.8 Икономика

Научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление на туризма (Специализирани видове туризъм и трансгранично сътрудничество)“

I. Представяне на кандидата

Единствен кандидат по обявления в ДВ бр. 36/17.04.2026 г. конкурс за академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление на туризма (Специализирани видове туризъм и трансгранично сътрудничество)“ е гл. ас. д-р Руска Венциславова Божкова.

Кандидатът е преподавател в катедра „Туризъм“ на ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград.

II. Основание за написване на становището

Становището е изготвено на основание Решение на Факултетния съвет на Стопански факултет при ЮЗУ „Н. Рилски“, Протокол №38/15.06.2026 г., Заповед №1362/16.06.2026 г. на Ректора на ЮЗУ „Н.Рилски“-Благоевград за определяне състава на научното жури и решение на първото заседание на научното жури, проведено на 25.06.2026 година.

III. Персонална характеристика на кандидата

Руска Венциславова Божкова завършва **средното си образование** в гимназия, гр. Аспровалта, Република Гърция през 1999 година, а през 2002 г. Единен лицей в същия град. През 2006 година придобива **бакалавърска степен** на образование по публична администрация в Университет по социални и политически науки „Пантио“, Република Гърция. **ОКС „магистър“** по „Икономическо и регионално развитие“ придобива през 2009 година в същото учебно заведение. В периода 2009-2013 година е редовен докторант в ЮЗУ „Н. Рилски“- Благоевград по докторска програма „Икономика и управление (туризъм)“. Придобива **ОНС „доктор“** през 2013 година след защита на дисертационен труд със заглавие „Междурегионални особености на селския туризъм“.

Съобразно приложената към документите по конкурса автобиография, д-р Божкова е **рецензент** в списание „Athens Journal of Tourism“ към Институт за образование и изследвания, Атина и е **член на редакционната колегия** на списание „Предприемачество“ към ЮЗУ „Н. Рилски“, което е показателно за високият научен авторитет на кандидата. В **управителния съвет** е на КНСБ, при ЮЗУ „Н. Рилски“. Освен български език като майчин, гл. ас. д-р Руска Божкова владее английски, гръцки и немски **езици**.

Кандидатът отчита участие в **един национален проект** на ЮЗУ „Неофит Рилски“ по „Наредба за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища

научна или художественотворческа дейност“ с наименование: “Устойчиво развитие, управление и планиране”, както и в **осем международни проекта**: **1)** Licence, Master professionnels en formation ouverte et a distance pour le developpement du tourisme durable en Chine, au Vietnam et au Kirghizstan – LMPT; **2)** Social and Sustainable skills for young NEET population (SOSUSK); **3)** Sustainability as a Recovery Tool for Small Tourism Business: Enviromental & Social Responsibility in Tourism, SuReTo; **4)** FAIRNESS - Financial Skills for business Startups; **5)** Towards the Autonomy of UFM (Unaccompanied Foreign Minors) ToAUFM (Финансирани от Erasmus +, KA2); **6)** “Integrating Bulgaria-Greece cross-border significance historical and archeological assets into one sustainable thematic tourist destination” (BORDERLESS CULTURE), финансиран от European Regional Development Fund (ERDF) и INTERREG V-A Гърция – България 2014-2020; **7)** Social agri-entrepreneurship for disabled people in the cross border area (AGRI- ABILITY), финансиран от: INTERREG V-A Гърция – България 2014-2020; **8)** Innovative instruments for the preservation and promotion of cultural heritage in the cross border area (TOURISM-e), финансиран от: INTERREG V-A Гърция – България 2014-2020.

Основните **преподавани от кандидата дисциплини** са: „Устойчиво управление на селския туризъм“, „Управление на туристическите атракции“, „Международен и вътрешен туризъм“, „Селски туризъм“ и „Управление на туристическите преживявания“.

Професионалната кариера на Руска Венциславова Божкова в *Стопански факултет* на ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград започва от 03.09.2013 г., когато е назначена за *асистент*, а от 29.10.2015 година заема академичната длъжност *„главен асистент“*. Към април 2026 година има преподавателски стаж в ЮЗУ „Н. Рилски“ - Благоевград *12 години и 7 месеца* (Удостоверение изх. №33/01.04.2026 г.).

IV. Обща оценка на научната продукция и изследователската дейност

Кандидатът гл. ас. д-р Руска Божкова е представил за участие в конкурса **монографичен труд** със заглавие „Специализирани видове туризъм в трансграничния регион България – Гърция“, който е рецензиран от две хабилитирани лица и е обсъден в първичното звено – катедра „Туризъм“. Монографията е издадена от Академично издателство „Неофит Рилски“ – Благоевград през 2023 година. В монографията се разглеждат различията в мотивацията на българските туристи, посещаващи Северна Гърция и тази на гръцките туристи, посещаващи Югозападна България. В труда се прави цялостна оценка на ресурсния потенциал на двата района като туристически дестинации. Авторката изследва и систематизира възможностите за ефективно сътрудничество и взаимодействие в областта на туризма и по-конкретно развиване на специализирани форми на туризъм в трансграничните райони. Аргументира се тезата за необходимостта от мерки за подобряване информираността на заинтересованите страни и организиране на тематични маршрути, обхващащи ресурси и от двете страни. За нуждите на изследването е използван подходящ инструментариум от качествени и количествени методи.

Д-р Руска Божкова представя в списъка за изпълнение на минималните задължителни изисквания, съобразно Правилника за прилагане на ЗРАСПБ още една публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд и публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор". Кандидатът е представил 9 статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (от които 1 самостоятелна и 8 в съавторство), както и 11 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (8 самостоятелни и 3 в съавторство). Д-р Божкова има участия в две колективни монографии. В списъка с публикации, кандидатът по конкурса е посочил и един самостоятелен учебник по „Международен туризъм“, издаден през 2018 година и рецензиран от две хабилитирани лица. Прави впечатление, че

преобладаваща част от публикациите са на английски език, което е предпоставка за международна видимост на изследванията на автора.

Представената научна продукция надвишава изискуемите минимални национални изисквания по чл.26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ в научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“, като отчита следните публикации, обобщени по групи и брой точки:

Група А -дисертационен труд – 50 точки;

Група В – хабилитационен труд – 100 точки;

Група Г – 24 публикации – 392,6 точки (при минимално изискване от 200);

Група Д – 76 цитирания – 670 точки (при минимално изискване от 50).

При изискуеми 400 точки, д-р Божкова **набира 1212,6 точки**.

Кандидатът за академичната длъжност „доцент“ отчита и постижения по Група Е: 9 проекта и 1 учебник – **215 точки** (допълнителни изисквания от ЮЗУ „Н. Рилски“ – 30 точки).

От представените документи е видно, че кандидатът **значително надвишава необходимите точки по наукометричните показатели от таблиците с минималните национални изисквания и допълнително поставените** във вътрешната нормативна уредба условия от висшето училище за заемане на академичната длъжност „доцент“.

В представените публикации **няма доказано** по законоустановения ред плагиатство, използване на некоректни данни и/или некоректно позоваване на чужди научни трудове.

Представените от гл. ас. д-р Руска Божкова публикации са качествени от езикова и стилистична гледна точка. Те са посветени на актуални и значими проблеми на туристическата наука и практика. Ясно фокусиран е изследователският интерес и е показана научна дълбочина върху проблемите на трансграничното сътрудничество, туристическите потоци, специализираните форми на туризъм и други свързани актуални теми.

V. Характеризиране на научните приноси

В съдържанието на публикациите на гл. ас. д-р Руска Божкова се открояват значими за туристическата теория и практика научно-приложни приноси. В обобщен вид могат за бъдат синтезирани в следните направления:

Първо. Проучени, анализирани и систематизирани (включително и чрез използване на сравнителен анализ) са мотивацията, нагласите и моделите на туристическо поведение в трансграничния район България – Гърция. Чрез използване на холистичен и дедуктивен подход, при публикациите фокусирани върху устойчивия туризъм, се извеждат насоки за териториална кохезия и опазване на ресурсите.

Второ. Адаптирана и приложена е кривата на Кузнец за данни от гръцката икономика и на тази основа е надградена теорията за сложното взаимодействие между жизнен стандарт, неравенства и екологично влошаване. В рамките на тези изследвания са проучени, анализирани и изяснени общественоздравните рискове и туристическите възможности за подобряване на физическото и психическото благосъстояние.

Трето. Обогатоено е научното познание в областта на бежанската и мигрантската криза и нейното отражение върху туристическите потоци. Направени са научнообосновани изводи в дисонанс с обществени нагласи и очаквания, които са основа за рационални и аргументирани обществени политики.

Четвърто. Интерпретирана е взаимовръзката между туризма, образованието, интеркултурната комуникация и предприемачеството. Приведени са доказателства за ролята на образователните институции за социалната интеграция и е предложен инструментариум за това.

Пето. Разработени са авторови модели за реорганизация на учебния процес в поскризисна среда и адаптиране към глобалната предприемаческа екосистема. Практикоприложен

характер има разработеният модел, свързан с внедряване на информационни системи и софтуерни решения в туристическите предприятия.

Обобщено, научните и научно-приложните приноси на гл. ас. д-р Руска Божкова се отличават с оригиналност, актуалност, теоретико-методологична и практическа значимост.

VI. Академична известност

Справката за цитирането на трудовете на д-р Божкова показва, че те са получили широк научен отзвук – общо 76. От тях 25 в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томовете; 8 цитирания в монографии и колективни томовете с научно рецензиране; 43 в нереферирани списания с научно рецензиране. Това е индикация, че резултатите от научните изследвания на гл. ас. д-р Руска Божкова *предизвикват интерес сред изследователите и научната колегия се позовава на тях.*

VII. Критични бележки и препоръки

Представените документи и публикации не дават основание за съществени критични бележки. Бих могла да отправя препоръка към кандидата в своята бъдеща работа да продължи изследователските търсения по въпросите на трансграничния туризъм и извеждане на научнообосновани решения за неговата добра валоризация.

VIII. Заключение

Въз основа на постиженията на кандидата, изразявам своето положително становище, че гл. ас. д-р Руска Божкова отговаря на всички изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Представените справки, документи и публикации ясно доказват наличието на съществени научни и научно-приложни приноси с висока теоретична и практическа стойност.

На основание на гореизложеното давам своята **положителна оценка** и предлагам за избор на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност „Икономика и управление на туризма (Специализирани видове туризъм и трансгранично сътрудничество)“, в ЮЗУ „Н. Рилски“- Благоевград **гл. ас. д-р Руска Венциславова Божкова.**

04.08.2026 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Петя Иванова Тонева)

OPINION

By: Assoc. Prof. Petya Ivanova Toneva, PhD

Academy of Economics "D. A. Tsenov" – Svishtov

Professional field 3.8 Economics

Scientific specialty "Economics and Management (Tourism)"

Subject: Competition *for the academic position of Associate Professor in the professional field 3.9*

Tourism, scientific specialty "Economics and Tourism Management (Specialized Types of Tourism and Cross-Border Cooperation)"

I. Introduction of the candidate

The only candidate under the announced in State Gazette No. 36/17.04.2026 Competition for the academic position of "Associate Professor" in the professional field 3.9 Tourism, scientific specialty "Economics and Tourism Management (Specialized Types of Tourism and Cross-Border Cooperation)" is Head Assist. Ruska Ventsislavova Bozhkova, PhD.

The candidate is a lecturer at the Department of Tourism at the South-West University "N. Rilski" - Blagoevgrad.

II. Reasons for writing the opinion

The opinion was prepared on the basis of a Decision of the Faculty Council of the Faculty of Economics at South-West University "N. Rilski", Minutes No. 38/15.06.2026, Order No. 1362/16.06.2026 of the Rector of SWU "N. Rilski" - Blagoevgrad to determine the composition of the scientific jury and a decision of the first meeting of the scientific jury held on 25.06.2026.

III. Personal characteristics of the candidate

Ruska Ventsislavova Bozhkova completed **her secondary education** at the High School, Asprovalta, Greece in 1999, and in 2002 at the Unified Lyceum in the same city. In 2006 she obtained a **Bachelor's degree** in Public Administration from the University of Social and Political Sciences "Panto", Hellenic Republic. In the period 2009-2013 he was a full-time PhD student at the South-West University "N. Rilski" - Blagoevgrad under the doctoral program "Economics and Management (Tourism)". In 2013 he acquired a **PhD** in 2013 after defending his dissertation titled "Interregional Features of Rural Tourism".

According to the CV attached to the competition documents, Dr. Bozhkova is a *reviewer* in the journal "Athens Journal of Tourism" at the Institute of Education and Research, Athens and is a *member of the editorial board* of the journal "Entrepreneurship" at the South-West University "N. Rilski", which is indicative of the high scientific authority of the candidate. is of the Confederation of Independent Trade Unions (CITUB), at the South-West University "N. Rilski". In addition to Bulgarian as a mother tongue, Head Assist. Ruska Bozhkova speaks English, Greek and German.

The applicant reports participation in **one national project** of SWU "Neofit Rilski" under the "Ordinance on the terms and conditions for the evaluation, planning, distribution and spending of funds from the state budget for financing the scientific or artistic activities inherent in state higher education institutions" entitled: "Sustainable Development, Management and Planning", as well as in **eight**

international projects: **1)** Licence, Master professionnels en formation ouverte et a distance pour le developpement du tourisme durable en Chine, au Vietnam et au Kirghizstan – LMPT; **2)** Social and Sustainable skills for young NEET population (SOSUSK); **3)** Sustainability as a Recovery Tool for Small Tourism Business: Enviromental & Social Responsibility in Tourism, SuReTo; **4)** FAIRNESS - Financial Skills for business Startups; **5)** Towards the Autonomy of UFM (Unaccompanied Foreign Minors) ToAUFM (Funded by Erasmus+, KA2); **6)** "Integrating Bulgaria-Greece cross-border significance historical and archeological assets into one sustainable thematic tourist destination" (BORDERLESS CULTURE), funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and INTERREG V-A Greece – Bulgaria 2014-2020; **7)** Social agri-entrepreneurship for disabled people in the cross border area (AGRI ABILITY), funded by: INTERREG V-A Greece – Bulgaria 2014-2020; **8)** Innovative instruments for the preservation and promotion of cultural heritage in the cross border area (TOURISM-e), funded by: INTERREG V-A Greece – Bulgaria 2014-2020.

The main **disciplines taught by the candidate** are: "Sustainable Management of Rural Tourism", "Management of Tourist Attractions", "International and Domestic Tourism", "Rural Tourism" and "Management of Tourist Experiences".

The professional career of Ruska Ventsislavova Bozhkova at the Faculty of Economics of South-West University "N. Rilski" - Blagoevgrad began on 03.09.2013, when she was appointed as *an assistant*, and from 29.10.2015 she held the academic position of *"Chief Assistant"*. As of April 2026, he has a teaching experience at South-West University "N. Rilski" - Blagoevgrad for 12 years and 7 months (Certificate ex. No33/01.04.2026)

IV. Overall assessment of scientific production and research activity

The candidate, Head Assist. Dr. Ruska Bozhkova, has submitted for participation in the competition **a monographic paper** entitled "Specialized Types of Tourism in the Cross-Border Region Bulgaria – Greece", which has been reviewed by two habilitated persons and has been discussed in the primary unit – the Department of Tourism. The monograph was published by the Academic Publishing House "Neofit Rilski" – Blagoevgrad in 2023. The monograph examines the differences in the motivation of Bulgarian tourists, visiting Northern Greece and that of Greek tourists visiting Southwestern Bulgaria. The work makes a comprehensive assessment of the resource potential of the two regions as tourist destinations. The author explores and systematizes the opportunities for effective cooperation and interaction in the field of tourism and in particular the development of specialized forms of tourism in cross-border areas. The thesis of the need for measures to improve the awareness of stakeholders and the organization of thematic routes covering resources from both sides is argued. For the needs of the study, appropriate tools of qualitative and quantitative methods were used.

Ruska Bozhkova, PhD presents in the list for the fulfillment of the minimum mandatory requirements, in accordance with the Regulations for the Implementation of the Law on the Implementation of the Law on the Elimination of Discrimination and Discrimination, another published monograph, which is not presented as a major habilitation work and a published book on the basis of a defended dissertation for awarding the educational and scientific degree of "Doctor". The candidate has submitted 9 articles and reports published in scientific journals, refereed and indexed in world-renowned databases with scientific information (of which 1 independent and 8 co-authored), as well as 11 articles and reports published in non-refereed journals with scientific peer-review or published in edited collective volumes (8 independent and 3 co-authored). Dr. Bozhkova has participated in two collective monographs. In the list of publications, the candidate for the competition has also indicated one independent textbook on "International Tourism", published in 2018 and reviewed by two habilitated persons. It is noteworthy that the majority of the publications are in English, which is a prerequisite for international visibility of the author's research.

The submitted scientific production exceeds the required minimum national requirements under Article 2b, Para. 2 and 3 of the Law on the Prevention of Cruelty to Animals in the Scientific Field 3. "Social, Economic and Legal Sciences", taking into account the following publications, summarized by groups and number of points:

Group A - dissertation - 50 points;

Group B – habilitation work – 100 points;

Group D – 24 publications – 392.6 points (with a minimum requirement of 200);

Group D – 76 citations – 670 points (with a minimum requirement of 50).

With the required 400 points, Bozhkova PhD **scored 1212.6 points**.

The candidate for the academic position of Associate Professor also reports achievements in Group E: 9 projects and 1 textbook – **215 points** (additional requirements from South-West University "N. Rilski" – 30 points).

It is evident from the submitted documents that the applicant **significantly exceeds** the necessary points in the scientometric indicators from the tables with the minimum national requirements and the additional conditions set in the internal regulatory framework by the higher education institution for occupying the academic position of "Associate Professor".

In the submitted publications, *there is no* plagiarism, use of incorrect data and/or incorrect reference to foreign scientific works, proven in accordance with the established procedure.

The presented by Head Assist. Ruska Bozhkova's publications are of high quality from a linguistic and stylistic point of view. They are dedicated to topical and significant problems of tourism science and practice. The research interest is clearly focused and scientific depth is shown on the problems of cross-border cooperation, tourist flows, specialized forms of tourism and other related topical topics.

V. Characterisation of scientific contributions

In the content of the publications of Head Assist. Ruska Bozhkova, PhD, significant scientific and applied contributions for tourism theory and practice stand out. In generalized form, they can be synthesized in the following directions:

First. The motivations, attitudes and patterns of tourist behavior in the cross-border region of Bulgaria – Greece have been studied, analyzed and systematized (including through the use of comparative analysis). Through the use of a holistic and deductive approach, publications focused on sustainable tourism provide guidelines for territorial cohesion and resource conservation.

Second. The Kuznets curve for data from the Greek economy has been adapted and applied and on this basis the theory of the complex interaction between living standards, inequalities and environmental degradation has been upgraded. Within the framework of these studies, public health risks and tourism opportunities for improving physical and mental well-being have been studied, analyzed and clarified.

Third. The scientific knowledge in the field of the refugee and migrant crisis and its impact on tourist flows has been enriched. Scientifically based conclusions have been made in dissonance with public attitudes and expectations, which are the basis for rational and reasoned public policies.

Fourth. The relationship between tourism, education, intercultural communication and entrepreneurship is interpreted. Evidence of the role of educational institutions for social integration is presented and a toolkit for this is proposed.

Fifth. Author's models for reorganization of the learning process in a post-crisis environment and adaptation to the global entrepreneurial ecosystem have been developed. The developed model related to the implementation of information systems and software solutions in tourism enterprises has a practical and applied character.

In summary, the scientific and scientific-applied contributions of Head Assist. Ruska Bozhkova, PhD are distinguished by originality, relevance, theoretical, methodological and practical significance.

VI. Academic notoriety

The reference for the citation of Dr. Bozhkova's works shows that they have received a wide scientific response – a total of 76. Of these, 25 are in scientific journals, refereed and indexed in world-famous databases with scientific information or in monographs and collective volumes; 8 citations in monographs and collective volumes with scientific peer review; 43 in non-refereed journals with scientific peer review. that the results of the scientific research of Head Assist. Ruska Bozhkova *arouse interest among researchers and the scientific collegium refers to them.*

VII. Critical remarks and recommendations

The submitted documents and publications do not give grounds for significant critical remarks. I could recommend that the candidate continue his research research on cross-border tourism in his future work and to derive science-based solutions for its good valorisation.

VIII. Conclusion

Based on the achievements of the candidate, I express my positive opinion that Assist. As. Dr. Ruska Bozhkova meets all the requirements for occupying the academic position of Associate Professor. The presented references, documents and publications clearly prove the presence of significant scientific and applied scientific contributions of high theoretical and practical value.

On the basis of the above, I give my **positive assessment** and propose for the choice of the academic position of Associate Professor in the professional field 3.9 Tourism, scientific specialty "Economics and Tourism Management (Specialized Types of Tourism and Cross-Border Cooperation)", at the South-West University "N. Rilski" - Blagoevgrad, **Head Assist. Ruska Ventsislavova Bozhkova, PhD.**

04.08.2026

Member of the scientific jury:

(Assoc. Prof. Petya Ivanova Toneva, PhD)